

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์

The Causal Factors Influencing Life Skills of Students at Mathayomsuksa 5 in Kalasin province

สุมาลี เทวฤทธิ์¹, มนตรี ทองมูล², โชคชัย วิริยะพงษ์³

Sumalee Tewarit¹, Montri Thongmoon², Chokchai Wiriyapong³

บทคัดย่อ

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในด้านต่างๆ ของบุคคล ซึ่งมีคุณค่าและมีความสัมพันธ์
สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน หากบุคคลมีทักษะชีวิตแล้ว ก็จะสามารถเผชิญปัญหาและปรับ
ตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุ
ที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิต และเพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อ
ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน จำนวน 576 คน จาก 9
โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) เครื่องมือ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.ed Candidate in Educational Research, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer, Faculty of Science, Mahasarakham University

³ Lecturer, Faculty of Science, Mahasarakham University

ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบวัดจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบวัดทักษะชีวิต 2) แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิต ประกอบด้วย แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบประชาธิปไตย แบบวัดบุคลิกภาพแบบแสดงตัว แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบวัดสุขภาพจิต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) โดยวิธี PAL (Path Analysis with LISREL)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มี 5 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต

2. โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 49.22 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 36 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.069 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.991 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.955 ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ มีค่าเท่ากับ .763 แสดงว่า ตัวแปรทั้งหมดร่วมกันอธิบายความแปรปรวนทักษะชีวิตของนักเรียน ได้ร้อยละ 76.3 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงอย่างเดียวต่อทักษะชีวิต ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต ตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อทักษะชีวิต ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว และการสนับสนุนทางสังคม

โดยสรุป ผลการวิจัยครั้งนี้ การเห็นคุณค่าในตนเอง สุขภาพจิต การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว และการสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิต ดังนั้น ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงควรนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นสารสนเทศในการพัฒนานักเรียน และใช้เป็นแนวทางในการวางแผนส่งเสริมนักเรียนให้มีทักษะชีวิตที่ดี หากบุคคลมีทักษะชีวิตแล้วก็จะสามารถปรับตัวเอง และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

คำสำคัญ: ปัจจัยเชิงสาเหตุ, ทักษะชีวิต, การวิเคราะห์เส้นทาง

Abstract

Life skills are individuals' valuable abilities in various aspects related to their daily life. If one possesses life skills, one will be able to confront problems and adjust oneself in order to live in the society with sustainable happiness. This research aimed at studying causal factors influencing life skills of students at Mathayomsuksa 5 in Kalasin province as well as studying the model of such causal factors. The participants were 576 students at Mathayomsuksa 5 in Kalasin province. They were selected by Multi-stage Random Sampling technique. Two tools were used for data collection. The first one was the test of life skills form. The second tool was the test of five Factors Influencing Life Skills comprising 1) democratic upbringing test, 2) extravert personality test, 3) social support test, 4) self-esteem test, and 5) mental health test. The data were analyzed by Path Analysis by means of PAL statistic (Path Analysis with LISREL).

The results were as follows :

1. Causal factors influencing life skills of students at Mathayomsuksa 5 in Kalasin province were democratic upbringing test, extravert personality test, social support test, self-esteem test, and mental health

2. Model have Goodness of Fit Statistics, Chi-Square (χ^2) = 49.22, Degrees of Freedom (df) = 36, Probability (p) = 0.069, Goodness of Fit Index (GFI) = 0.991, Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.955, Coefficient of determination = .763, In that way all variables showed by the empirical data and model accounted for 76.3 percent of variance on life skills. Variables which influence life skills only in direct ways were self-esteem and mental health. Variables which influence life skills in both direct and indirect ways were democratic upbringing, extravert personality and social support.

In conclusion, this research, self-esteem, mental health, democratic upbringing, extravert personality and social support which influence life skills. In that way parents, teachers and related parties, can be used as informatics data, which are beneficial for,

in creating a guideline for the encouragement and development of students' life skills. If one possesses life skills, one will be able to confront problems and adjust oneself in order to live in the society with sustainable happiness.

Keywords: The Causal Factors , Life Skills , Path Analysis

บทนำ

ในภาวะสังคมโลกปัจจุบันเป็นยุคของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีซึ่งส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ได้แก่ สังคม วัฒนธรรม การเมือง วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การสื่อสาร การศึกษา การคมนาคม การแพทย์ การอุตสาหกรรม การเกษตรกรรมและพาณิชยกรรม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสิ่งมีชีวิตและการใช้ชีวิตประจำวันของคนในสังคม บุคคลจึงต้องมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเหล่านี้ให้ได้ หากแต่ความสามารถของบุคคลมีขอบเขตจำกัด บางคนเมื่อประสบปัญหาทำให้เกิดความหวาดกลัว ท้อแท้ เบื่อหน่าย และสิ้นหวัง หหมดทางออกในชีวิตไม่สามารถปรับตัวได้ จึงมีปัญหาสุขภาพจิต และหาทางออกโดยการอำลาโลกที่โหดร้ายทารุณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนมัธยมศึกษาซึ่งจัดอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่ถือว่าเป็น

วัยวิกฤต เนื่องจากมีภาวะอารมณ์แปรปรวนสูง วุฒิภาวะทางอารมณ์ยังไม่สมบูรณ์ มีความสับสนในการวางบทบาทของตนเองในสังคม ขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญปัญหา การขาดความเข้าใจในตนเอง และการขาดทักษะและประสบการณ์ในการเผชิญปัญหาของวัยรุ่นประกอบกับการขาดแรงสนับสนุนที่เหมาะสมจากสังคม อาจทำให้วัยรุ่นมีปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาต่างๆ ของวัยรุ่น เป็นผลสืบเนื่องมาจากระบบการศึกษาไทยที่เน้นให้คนเป็นเลิศทางวิชาการต้องสอบแข่งขันตั้งแต่ วัยอนุบาลจนถึงวัยทำงาน การเรียนรู้ตามหลักสูตรขาดการเชื่อมโยงกับชีวิตจริง ทำให้ขาดการรู้จักตนเอง ครอบครัวยุคใหม่ ไม่มีความมั่นคงทางจิตใจและไหวเอนได้ง่ายต่อสิ่งเร้า

ทักษะชีวิตเป็นความสามารถในด้านต่างๆ ของบุคคล ซึ่งมีคุณค่า และมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เน้นให้คนเกิดการพัฒนาตนเองโดยใช้ความคิด การ

ปรับตัว การตัดสินใจ การสื่อสาร การจัดการ กับอารมณ์และความเครียดในการแก้ไขปัญหาให้กับตนเองได้อย่างชาญฉลาด หากบุคคลมีทักษะชีวิตแล้ว ก็จะสามารถเผชิญปัญหาและปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขอย่างยั่งยืน ดังนั้นเมื่อทักษะชีวิตมีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิต จึงน่าจะมีการส่งเสริมพัฒนาทักษะชีวิตของบุคคลให้สูงขึ้น ทั้งนี้ในการพัฒนาทักษะชีวิตจำเป็นต้องทราบถึงองค์ประกอบหรือปัจจัยด้านต่างๆ ที่มีผลต่อทักษะชีวิตให้ชัดเจน เพื่อจะได้ช่วยพัฒนาทักษะชีวิตของเยาวชนได้อย่างถูกต้อง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ปีการศึกษา 2552 จำนวน 5,961 คน จาก 55 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนจำนวน 576 คน จาก 9 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรแฝงภายนอก ซึ่งประกอบด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ตัวแปรแฝงภายใน ซึ่งประกอบด้วย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การสนับสนุนจากสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต และตัวแปรตามหรือ ตัวแปรแฝงภายในสุดท้าย คือ ทักษะชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบวัดจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบวัดทักษะชีวิต 2) แบบวัดปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิต ประกอบด้วย แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบวัดบุคลิกภาพแบบแสดงตัว แบบวัดการสนับสนุนทางสังคม แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบวัดสุขภาพจิต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) โดยวิธี PAL (Path Analysis with LISREL)

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะชีวิต การสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบ

ประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต สร้างแบบวัดทักษะชีวิต และแบบวัดปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิต ซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนทางสังคม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต เป็นลักษณะข้อคำถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ นำแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจนของข้อความ และความถูกต้องของภาษาที่ใช้ตามที่นิยามไว้ นำแบบวัดที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try - out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน นำแบบวัดวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของแต่ละข้อกับคะแนนรวม (Item total Correlation) คัดเลือกข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าข้อคำถามใช้ได้ทุกข้อ และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) จัดพิมพ์แบบวัดเป็นฉบับจริงเพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ตรวจให้คะแนนและแปลความหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำเครื่องมือซึ่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพแล้ว ไปเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ถึงผู้บริหารโรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตดังกล่าวไปติดต่อกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขออนุญาตผู้บริหารโรงเรียนและขอนัดหมาย วัน เวลา ที่จะไปเก็บข้อมูล จัดเตรียมแบบวัดและแบบประเมิน ให้เพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2553 ถึง 10 มีนาคม พ.ศ. 2553 นำแบบสอบถามและแบบประเมินมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ และตรวจให้คะแนนแล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ผลการวิจัย

เมื่อใช้ตัวแปรแฝงบุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งสามารถอธิบายความ

แปรปรวนของบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ได้ร้อยละ 54.5

เมื่อใช้ตัวแปรแฝงการสนับสนุนจากสังคม เป็นตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บุคลิกภาพแบบแสดงตัว ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนการสนับสนุนทางสังคม ได้ร้อยละ 63.2

เมื่อใช้ตัวแปรแฝงการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ซึ่งทั้ง 3 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนการเห็นคุณค่าในตนเอง ได้ร้อยละ 58.0

เมื่อใช้ตัวแปรแฝงสุขภาพจิต เป็นตัวแปรตาม พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนสุขภาพจิต ได้ร้อยละ 22.5

เมื่อใช้ตัวแปรแฝงทักษะชีวิต เป็นตัวแปรตาม พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

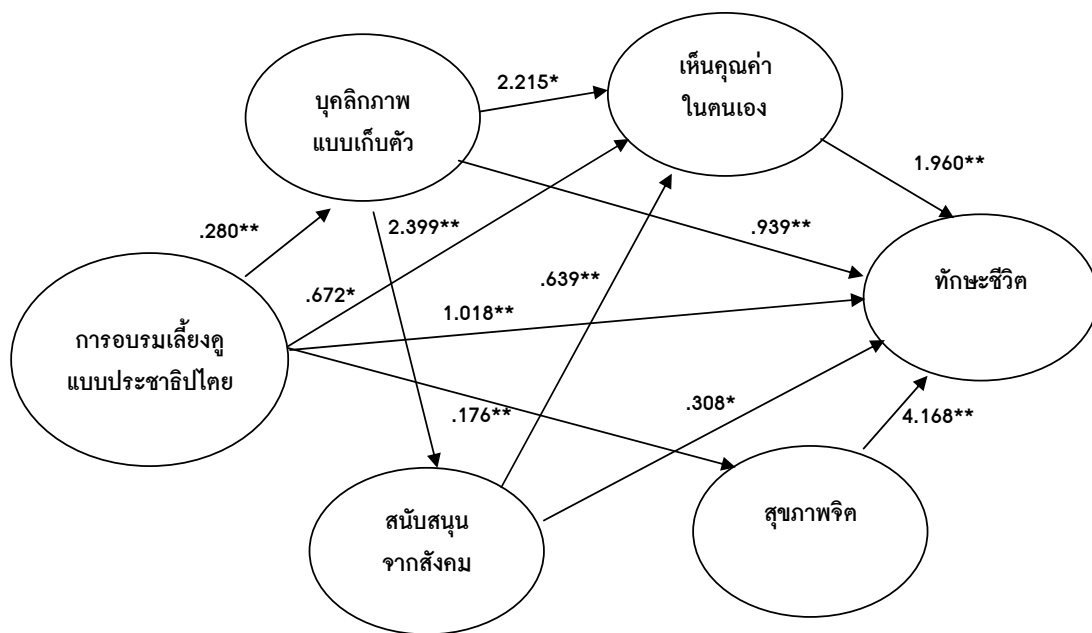
.01 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม ซึ่งทั้ง 5 ตัวแปร สามารถอธิบายความแปรปรวนทักษะชีวิต ได้ร้อยละ 76.3

ตัวแปรแฝงที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต

ตัวแปรแฝงที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงและทางอ้อมต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว และการสนับสนุนจากสังคม

สรุปผลการวิจัย

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ มี 5 ตัวแปร ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต รูปแบบดังภาพประกอบ

ตัวแปรแฝงที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต ตัวแปรแฝงที่มีอิทธิพลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุโดยตรงและทางอ้อมต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว และการสนับสนุนทางสังคม

ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามสมมุติฐานกับข้อมูล

เชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 49.22 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 36 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.0699 คำนวณระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.991 คำนวณระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.955 คำนวณค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR) เท่ากับ 0.0158 คำนวณเปรียบเทียบโมเดล (CFI) เท่ากับ 0.999 (NFI) เท่ากับ 0.995 (RFI) เท่ากับ 0.987 และดัชนีแสดงความประหยัด (PGFI) เท่ากับ 0.529 จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า

ค่า p มีค่ามากพอที่จะไม่ปฏิเสธสมมุติฐาน
ค่า GFI, AGFI, CFI, NFI และRFI มีค่าเข้า
ใกล้ 1 ค่า RMR มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ จึงยอมรับ
สมมุติฐานที่ว่าโมเดลตามสมมุติฐานมีความ
สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จึงทำให้ได้
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ตาม
โมเดลสมมุติฐาน

โมเดลที่พัฒนาขึ้นสามารถอธิบาย
ความแปรปรวนทักษะชีวิตของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ได้
ร้อยละ 76.3

อภิปรายผล

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็น
ปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อ
ทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยอิทธิพลทางอ้อม
ผ่านบุคลิกภาพ และการเห็นคุณค่าในตนเอง
แสดงว่าสถาบันครอบครัวมีบทบาทอย่างยิ่ง
ในการอบรมเลี้ยงดู ดังนั้นครอบครัวจึงเป็น
รากฐานที่สำคัญในชีวิตของบุคคล ครอบครัว
ที่มีบรรยากาศของความรัก ความสามัคคี
ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความมั่นคงใน
อารมณ์ ย่อมช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก
ในทางที่ดี คือรู้จักปรับตัวได้ดี มีความภาค

ภูมิใจในครอบครัว มีความเชื่อมั่นในตนเอง
มองเห็นคุณค่าในตนเอง และมองโลกในแง่ดี
ประสบการณ์ที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยง
ดูมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของเด็ก (ศิณาพร
แสงใส. 2548 : 108 อ้างอิงมาจาก เสาวภา
เบญจพันธุ์ทวี. 2540 : 16) ทั้งนี้เพราะการ
อบรมเลี้ยงดูเป็นกระบวนการฝึกอบรม ปลูก
แต่ง และถ่ายทอดลักษณะต่างๆ จากบิดา
มารดา หรือผู้ปกครองให้แก่เด็ก (ศิริอร นพ
กิจ. 2545 : 25) เมื่อเด็กสามารถแสดง
พฤติกรรมที่ต้องการ บิดา มารดา หรือผู้
ปกครองจะให้รางวัลด้วยการยอมรับ จะทำให้
เด็กมีความเป็นมิตร ให้ความร่วมมือในการทำ
กิจกรรมต่างๆ ซื่อสัตย์ มีอารมณ์มั่นคง ระวัง
มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม มอง
ตนเองได้ตรงกับความเป็นจริง เผชิญชีวิตด้วย
ความมุ่งมั่น เป็นคนตรงไปตรงมา ไว้วางใจได้
(ศิณาพร แสงใส. 2548 : 108 อ้างอิงมาจาก
Hurlock. 1968 : 512) ซึ่งทำให้เด็กเห็นคุณค่า
ในตนเอง และสามารถที่จะแสดงความคิด
เห็น อันเป็นประโยชน์ต่อสังคม และส่วนรวม
ได้ สอดคล้องกับสาวตรี ทยานศิลป์ (2541
: 94) ได้ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบ
ประชาธิปไตย ทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะเกิด
การเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าการอบรมเลี้ยง
ดูแบบอื่น และสอดคล้องนี้สวนีย์ วีระพันธ์

(2546 : 85-90) ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดู มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี และพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิต คือ การอบรมเลี้ยงดู และตัวแปรที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ การอบรมเลี้ยงดู ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ (2546 : 61) ที่ศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดู มีอิทธิพลทางบวกต่อทักษะชีวิตของนักเรียนมัธยมศึกษา นอกจากนี้อรุณวรรณ เจาะประโคน (2548 : 121) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนระดับ ชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า การอบรมเลี้ยงดู เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อทักษะชีวิต

บุคลิกภาพแบบแสดงตัวเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการเห็นคุณค่าในตนเอง เนื่องจากบุคลิกภาพเป็นกระบวนการสร้างส่วนประกอบของแต่ละคน รวมทั้งรูปร่างลักษณะภายนอก และลักษณะภายในหรือความรู้สึกนึกคิดของบุคคล ดังนั้น บุคคลที่แสดงออกถึงความสามารถในการปรับตัว การมีชีวิตที่ร่าเริงมีจิตใจเบิกบานแจ่มใส ไม่มีความวิตกกังวลใดๆ หรือมีลักษณะเยียบขรึม ไม่ชอบแสดงออกหรือไม่ชอบสูงส่งกับ

ใคร ล้วนเป็นลักษณะเฉพาะของเอ็กต์บุคคล ซึ่งแต่ละคนจะมีไม่เหมือนกัน มนุษย์ทุกคนจึงมีบุคลิกภาพ เพราะทุกคนมีรูปแบบของพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งสิ้น การที่บุคคลบางคนแสดงความพุดกึ่งหรือพุดน้อย เป็นเพียงส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของเขาเท่านั้น มิใช่ทั้งหมด และการเยียบไม่ช่างพุดก็มีใช้เขาไม่มีบุคลิกภาพแต่เป็นลักษณะบุคลิกภาพของเขา (ลักษณะ สรวิวัฒน์. 2545 : 41-42) บุคคลที่มีลักษณะและความสามารถในการปฏิบัติงานกิจกรรมหรืองานต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว แม่นยำและมีแบบแผนที่ชัดเจน เป็นลักษณะของผู้ที่มีทักษะชีวิตและคุณลักษณะด้านการกระทำ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2541 : 10) สอดคล้องกับ นภาพร จันทวรรณ (2545 : 39-41) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในการป้องกันการคิดยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านเวียงแก้ว โดยใช้กิจกรรมทักษะชีวิตจำนวน 8 กิจกรรม เป็นเวลา 8 สัปดาห์ ละ 1 กิจกรรม ผลการศึกษาพบว่า การใช้กิจกรรมทักษะชีวิตเพื่อพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง ในการป้องกันการคิดยาบ้า มีผลทำให้นักเรียนมีบุคลิกภาพดีขึ้นและมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น นอกจากนี้สวนีย์ วีระพันธ์ (2546 : 85-90)

ศึกษาพบว่า บุคลิกภาพ มีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี และพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิต คือ บุคลิกภาพของนักเรียน

การสนับสนุนทางสังคม เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อทักษะชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัด กาฬสินธุ์ โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการเห็นคุณค่าในตนเอง แสดงว่าการสนับสนุนทาง สังคม จะส่งเสริมการเจริญเติบโต และการ ทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกาย เป็นการ เพิ่มคุณค่าของตนเอง ทำให้มีอารมณ์มั่นคง และมีความสุขในชีวิต ลดความตึงเครียด ในชีวิต เป็นการดำรงไว้ซึ่งสุขภาพ มีการป้อน กลับ ยืนยัน รับรอง หรือทำให้เกิดความมั่นใจ และคาดการณ์ การกระทำของบุคคลนั้น เป็น ที่ต้องการของสังคม และการสนับสนุนทาง สังคมเป็นกันชน หรือเบาะรองรับเหตุการณ์ ที่เป็นภาวะวิกฤตในชีวิต โดยมีอิทธิพลต่อการ แปลเหตุการณ์ และการตอบรับทางอารมณ์ ของบุคคล ที่ทำให้บุคคลปรับตัวได้ดี (อดิสร อดุรทักษ์. 2547: 44) สอดคล้องกับสวณีย์ วิระพันธ์ (2546 : 85-90) ศึกษาพบว่า การ สนับสนุนทางสังคม มีความสอดคล้องกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี และพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิต คือ

บุคลิกภาพของนักเรียน การสนับสนุนทาง สังคม การสื่อสารภายในครอบครัว และการ อบรมเลี้ยงดู

การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นปัจจัย ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ แสดงว่าบุคคลที่มีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง สูง มักเป็นบุคคลที่ตระหนักรู้ถึงศักยภาพ ของตน สามารถที่จะตีความ และจัดการกับ ปัญหาต่างๆ รวมทั้งปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิด ขึ้นได้ มีความวิตกกังวลต่ำ สามารถแสดง พฤติกรรมออกมาได้อย่างเหมาะสม มีความ เชื่อมมั่นในความสามารถของตนในการทำงาน ให้ประสบความสำเร็จ มีความคิดสร้างสรรค์ และมองโลกในแง่ดี บุคคลที่มีความรู้สึกมี คุณค่าในตนเองสูงมักจะเป็นผู้ที่มีความพึง พอใจ เคารพตนเอง ตระหนักรู้ถึงความรับ ผิดชอบทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่น รวมทั้งมี ความสามารถในการสร้างสัมพันธ์ภาพของ ตนเองกับสิ่งแวดล้อม เกทส์ (เสาวภา วิชิต วาที. 2534 : 42 ; อ้างอิงมาจาก Gates. n.d.) สอดคล้องกับกรมสุขภาพจิตได้มีการปรับปรุง องค์ประกอบของทักษะชีวิต โดยจัดความคิด สร้างสรรค์ และความคิดวิเคราะห์วิจารณ์เป็น องค์ประกอบร่วมและเป็นพื้นฐานของทุกองค์ ประกอบ และเพิ่มเจตคติอีก 1 คู่ คือ การ

เห็นคุณค่าในตนเอง และความรับผิดชอบต่อสังคม ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยที่อยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่านและสับสนใจด้าน เจตคติและค่านิยม (กมลรัตน์ วัชรินทร์. 2547 : 13-14 ; อ้างอิงมาจากกรมสุขภาพจิต. 2541 : 1)

สุขภาพจิต เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ แสดงว่าผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีสภาพความสมบูรณ์ทางร่างกายและจิตใจปราศจากอาการที่ผิดปกติ มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ทำให้มีความสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไร้ความวิตกกังวล ไม่มีความเครียด และไม่มีความขัดแย้งภายใน สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้ดี รู้จักควบคุมอารมณ์ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และมีประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งผู้ที่มีความสามารถปรับตัวในสังคมได้ย่อมมีความสำเร็จในการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม เป็นที่ยอมรับในสังคม และเป็นบุคคลที่สังคมปรารถนา (ลักษณะ สรวิวัฒน์. 2545 : 3-4) สอดคล้องกับอรรถวรรณ เจาะประโคน (2548 : 121) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนระดับ ช่วง

ชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า สุขภาพจิต และอัตมโนทัศน์เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงกับทักษะชีวิต การอบรมเลี้ยงดูและสัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อทักษะชีวิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพแบบแสดงตัว การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และสุขภาพจิต เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรตระหนักถึงตัวแปรเหล่านี้เพื่อจะได้นำไปวางแผน ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะชีวิตที่ดีเพื่อให้สามารถปรับตัวเองและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้จะเห็นว่าตัวแปรที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสามารถอธิบายความ

แปรปรวนของทักษะชีวิตของนักเรียนได้ร้อยละ 76.3 แสดงว่า ที่เหลืออีกร้อยละ 23.7 เป็นอิทธิพลของตัวแปรอื่น ที่ไม่ได้นำมาศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้นการพัฒนาโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน จึงควรพิจารณานำตัวแปรอื่นที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อทักษะชีวิตของนักเรียน มาศึกษา

เพิ่มเติม เพื่อให้โมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนทักษะชีวิตของนักเรียนได้มากขึ้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ เท่านั้น จึงควรมีการศึกษากลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น นักเรียน นักศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

References

- Department of Mental Health. (1998). **Handbook of Student's Mental Health**. Bangkok: Ladprao Teacher Council Printing.
- Jantawan, Napapon. (2002). **Using of Life Skill Activity for Developing Self-Esteem in Preventing Amphetamine Addiction of Secondary School Students in Banwiengkaw School, Chiengsan District, Chiangrai Province**. An Independent Study Report for Master of Education, Chiangmai: Chiangmai University.
- Jaoprakone, Orawan. (2008). **Causal Factor affecting Life Skill of Class Level 3 Students, the Office of Srisaked Educational Service Area 3**. Master of Education Thesis, Mahasarakham: Mahasarakham University
- Ministry of Education. (1998). **Entering to Standard: Learning to Life Skill**. Bangkok: Ladprao Teacher Council Printing.
- Nopakij, Sirion. (2002). **Self Identity: Child Rearing and Some Traits of Students with Normal Behavior, and Problem Students**. Master of Education Thesis. (Developmental Psychology) Bangkok: Graduate School, Srinakarinwirot University.

- Piyapimonsit, Chatsiri. (2003). **Development of Causal Model of Emotional Quotient for Matayomsuksa 1**. Doctor of Education Thesis. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Sangsai, Sinapon. (2004). **Causal Factor affecting Self-esteem of Matayomsuksa 3 Students in Buriram Educational Service Area 4**. Master of Education Thesis, Mahasarakham University.
- Sariwat, Lakkana. (2002). **Mental Health and Adjustment**. Bangkok: Odean Store.
- Tayansin, Sawitree. (1998). **Influence of Family on Adolescent's Self-esteem**. Master of Social Thesis (Population and Social Research), . Bangkok: Graduate School, Mahidon University.
- Udontak, Adison. (2004). **Relationship between Social Support and Coping Behavior of Adolescents**. An Independent Study Report for Master of Education. Mahasarakham: Mahasarakham University.
- Wacharin, Kamonrat. (2004). **Development of Life Skill Scale for Matayomsuksa 1-3**. Master of Education Thesis, Bangkok: Kasetsat University.
- Weerapan, Sawanee. (2003). **Development of Causal Model of Emotional Quotient of Secondary School Students, Schools under the Office of Basic Primary School Commission**. Master of Education Thesis, Chonburi: Burapa University
- Wichitwatee, Saowapa. (1991). **Relationship of Self-esteem, Social Support, and Self Care Behavior of Patients losing hand or leg**. Master of Education Thesis. Bangkok: Mahidon University.